

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:24

Torsdagen den 21 januari

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 15.00, och vi påbörjar dagens sammanträde i EU-nämnden.

Detta är ett Skypesammanträde, och vi börjar med frågan om medgivande till deltagande på distans. Jag finner så.

§ 2 Information inför videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer

Statsrådet Hans Dahlgren (deltar via Skype)

Information inför videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer den 21 januari 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Innan jag släpper in statsrådet Dahlgren vill jag påminna nämnden om att detta är ett informationsmöte. Begreppet ”kompletterande mervärde” innebär att sådant som eventuellt har sagts på utskottsmöten tidigare inte nödvändigtvis behöver upprepas under dagens informationssammanträde.

När statsrådet har genomfört sin föredragning kommer jag att göra som brukligt är, det vill säga lämna ordet till partierna i storleksordning. Jag tar då fyra partier på raken, och därefter finns det plats för statsrådet att kommentera innan jag tar ytterligare fyra partier.

Därmed lämnar jag ord och bild till statsrådet Hans Dahlgren!

Anf. 3 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack så mycket, herr ordförande! Informationen handlar alltså om det videomöte i kväll som Europeiska rådets ordförande Charles Michel har sammankallat EU:s ledare till. Enligt det inbjudningsbrev som har gått ut ska diskussionen kretsa kring pandemiläget, med visst fokus på utrullningen av vaccin runt om i medlemsstaterna. Här kommer också frågan om samarbete med omvärlden när det gäller tillgång till vaccin upp, liksom frågan om så kallade vaccinationsintyg.

Läget är ju fortfarande mycket allvarligt i Europa när det gäller pandemin. Det är klart att det är mycket positivt att vi nu har börjat kunna vaccinera medborgare i alla EU-länder, men vi ser fortfarande en mycket hög smittspridning. Det är också en mycket hög belastning på sjukvården, så det är inte konstigt att frågan finns högt upp på alla regeringschefer dagordning just nu. Det finns också en ny oro för att mer smittsamma virusmutationer får fäste inom EU. Det väcker frågan om arbetet med analys och testning och om det behöver intensifieras under tiden framöver.

Det är förstås också så att den situation vi har i alla medlemsstater, i varierande grad, har visat att EU fortfarande har en viktig roll i arbetet i våra länder för att motverka smittspridningen och även mildra pandemins effekter på samhället.

Herr ordförande! Även i Sverige är läget fortfarande allvarligt, och därför var det viktigt att också här snabbt få igång den vaccination av riskgrupper som nu pågår runt om i Sverige. Vaccinationerna påbörjades den 27 december, och hittills har cirka 150 000 människor vaccinerats. Målsättningen vi har i Sverige är ju att till halvårsskiftet ha kunnat erbjuda alla som är över 18 år och bor i Sverige, och alla riskgrupper, en vaccination. För att det ska lyckas krävs givetvis att vaccinleveranserna sker som planerat.

Herr ordförande! Vid tidigare möten har vi också talat om oron för vaccinationsmotstånd på flera håll i Europa. Även i Sverige finns det exempel på människor som vägrar att vaccineras. Samtidigt har vi generellt sett en hög tilltro till vaccin i vårt land, och i dag på förmiddagen

fick jag ta del av nya siffror som visar hur vaccinationsviljan har fortsatt att öka här i Sverige. Enligt de siffror som redovisades i morse är det nu 84 procent av befolkningen som säger att de troligen eller helt säkert kommer att vaccinera sig. På den motsatta sidan, där man svarar troligen inte eller helt säkert inte, finns nu bara 10 procent. Det är en positiv utveckling. Det är nämligen helt avgörande att det är tillräckligt många människor som vaccineras för att den här pandemin ska kunna bekämpas.

För att människor ska ha full tilltro till vaccinet är det också viktigt att den godkännandeprocess vi har i EU genomförs i alla steg och att vi inte tar några genvägar där. Det går ganska snabbt ändå, får man säga, jämfört med hur förutsättningarna såg ut när det hela började. Därför är det också viktigt att motverka desinformation kring vacciner från olika håll.

Jag vill också säga att pandemin har drabbat hela världen. Ingen är egentligen säker förrän man har lyckats stoppa smittspridningen globalt, över hela världen. Därför är det så att alla länder, oavsett vilken världsdel det handlar om och oavsett vilken ekonomi landet har, behöver få vaccin. Därför har Sverige arbetat aktivt, vill jag säga, för en internationell vaccinsolidaritet. Sverige har bidragit med 100 miljoner kronor till det internationella vaccinsamarbete som kallas Covax, och EU och EES-länderna har tillsammans bidragit med nästan 1 000 miljoner euro. Programmet har alltså en betydande finansiell styrka.

Det är därmed inte brist på pengar utan andra faktorer som gör att Covaxfaciliteten ändå visar sig släpa efter och inte är riktigt operativ än, vilket man kanske hade önskat. Därför har det aktualiserats ett behov av ytterligare insatser för att sälja vidare eller donera vaccin från EU-länderna, och det kan komma upp på mötet i kväll. Där är det bra att kommissionen i sitt meddelande i förrgår har föreslagit att en EU-gemensam mekanism ska sättas upp för att hantera önskemål om vaccin från andra länder, så att detta blir ett gemensamt EU-projekt.

Herr ordförande! Till sist vill jag nämna frågan om vaccinationsintyg. Sådana intyg kan på vissa håll komma att behövas för att restriktioner ska kunna lyftas utan att man därmed riskerar en ökad smittspridning. Det kan också vara ett led i att få resandet att återgå till det normala, vilket förstås är någonting som vi alla önskar se.

Nu pågår det ett arbete inom Europeiska unionen med att utforma sådana intyg, som ska kunna ha en gemensam standard för hela medlemskretsens, och Sverige deltar mycket aktivt i det arbetet och de diskussionerna. Det kopplar också an till det arbete som Världshälsoorganisationen gör. Det är förstås viktigt att vi har en så stor EU-enighet som möjligt kring detta för att intygen ska vara gångbara mellan medlemsstaterna och internationellt. Jag vill dock ändå säga att svenskar som vaccinerar sig redan i dag har möjlighet att få ett intyg för varje vaccination de tar.

Allra sist vill jag säga att det vid kvällens möte inte förutses fattas några beslut. Charles Michel kommer väl efter mötet att, som han brukar vid dessa tillfällen, göra en egen sammanfattning av diskussionen. Jag får tillfälle att redan i morgon, tror jag, informera nämnden om vad som har sagts vid kvällens videomöte.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet! Jag inleder med att själv ta ordet.

Jag faller tillbaka på det här med vaccinationsintyget. Det är jättebra att det nu sker en koordinerad insats från EU. Min fråga handlar om följande: Det kommer att vara så att vaccinationen delas ut olika beroende på riskgrupper, åldersintervall och så vidare, och det ser nog olika ut även i de olika länderna. Hur kan EU i gemenskap skapa förutsättningar här? Vaccinationsintyget kommer ju att användas för att kunna öka resandet, men samtidigt kommer det att vara flera grupper som inte får sitt vaccin förrän kanske i slutet av april, i början av maj eller en bit in i juni. Vad är svaret på detta – ska personer som i sådana fall är negativt testade men inte har vaccinationsintyg få resa?

Jag välkomnar definitivt insatsen i EU att i gemenskap satsa pengar och försöka skapa möjligheter för tredjeland att få tillgång till vacciner. Det välkomnar jag extra mycket.

Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Tack för informationen, statsrådet!

Vi är mitt uppe i pandemin, och vi har i dag hört nyheter – vilket vi har gjort också tidigare – om ett muterat virus med hög risk för spridning i Europa. ECDC varnade för det. Det viktigaste nu, förutom att hålla i och hålla ut, är att öka vaccinationstakten. Därför instämmer jag i det statsrådet säger om att det är av stor vikt att stats- och regeringscheferna nu träffas för att diskutera det här. Jag instämmer också i det statsrådet sa om att det är viktigt att folk vaccinerar sig, att vi motverkar desinformation och att vi har breda informationskampanjer.

Nu ska vi ändå förbereda oss på att ta oss ur krisen, och i den återhämtningen är det ju viktigt att vi kan öppna Europa. Som jag sa i EU-debatten i går, där jag och statsrådet hade ett replikskifte om detta, är det flera länder som har drivit på för ett gemensamt vaccinationscertifikat och mer eller mindre kräver det. I vårt närområde har vi Danmark, som har börjat jobba med ett eget.

Min uppmaning i går var – och den gäller i dag också – att Sverige ska driva på och ta på sig ledartröjan i detta arbete. Jag förstår att det finns utmaningar här, men det betyder inte att vi får sitta still och inte fortsätta arbeta med det. Vissa saker tar ibland lång tid. Vi började i går med ett skriftligt samråd om ömsesidigt erkännande av covid-19-tester, och vi blev färdiga med det för någon timme sedan. Det visar att det går att gå vidare med detta.

EU spelar här en stor roll för att få till en samordning, och jag skulle vilja fråga en sak om detaljerna. Statsrådet sa att arbetet pågår, men i den inbjudan som har kommit från Charles Michel står det ändå i den svenska översättningen att man kommer att diskutera huruvida en gemensam strategi för certifiering vore lämplig. Jag tolkar inte riktigt det som att arbetet pågår. Jag tror också att det pågår, som statsrådet sa, men jag skulle ändå vilja trycka på att Sverige har en stor skyldighet, nästan, att driva på för detta. Det handlar bland annat om att åter kunna öppna mot framför allt våra grannländer.

Jag tycker dock att det även finns ett skäl som kanske inte har lyfts så ofta, och det är att Sverige ligger i framkant när det gäller digitala lösningar. Jag är ingen teknikexpert, men jag är ganska säker på att det inte är tekniken som är problemet utan snarare viljan att driva fram detta. Jag kanske upprepar lite vad jag sa i går, för jag hörde inte riktigt samma ord

i dag. I dag sa statsrådet att han bejakade initiativet, men jag skulle vilja att Sverige faktiskt tog på sig ledartröjan och drev detta med att ta fram en samordning för ett gemensamt certifikat. Det handlar om att vi sedan ska kunna öppna våra länder så fort det går.

2020/21:24
21 januari

Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD):

Något som jag har funderat över gäller ungdomar och vaccination av yngre. Hur går diskussionerna om det? Vilka rekommendationer ser man framöver? Hur kan det påverka resandet för familjer?

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången inför kvällens möte!

Vaccinationsintyg är ett sätt att berätta att man är vaccinerad, men det finns en risk att man fortfarande smittas. Vaccinationsintygen kommer såklart också att behöva kombineras med provtagning vid vissa gränser. Men att få till ett regelverk där vaccinationsintyg är *en* del som gör att man vet vad som gäller när man ska resa inom EU-27 vore oerhört värdefullt.

I dagsläget ser vi olika regelverk för dem som ska ned till Bryssel och mellanlandar. Det krävs längre tid än vad som annars skulle behövas.

För att få ett ökat resande är det oerhört viktigt om vi kunde hitta ett sätt som gör det möjligt att resa, kanske med ett gemensamt regelverk. Det ska finnas en rättssäkerhet så att man vet vad som gäller. Det får inte vara en enskild tulltjänsteman som avgör om man får fortsätta vidare eller inte.

Det behöver alltså bli ett gemensamt regelverk där vaccinationsintygen kan utgöra en del. Men man behöver också veta vilka övriga regler som gäller.

Statsrådet pratade också om desinformation. I Sverige har vi ett bra utgångsläge. Vi får rapporter från Frankrike där det låter helt annorlunda. Finns det någon plan för en informationskampanj mot desinformation på gång? Eller kör varje land den delen för sig?

Rullar godkännandet av vacciner på som det ska eller finns det något som krånglar? Hur ser logistiken ut för vaccinerna? Det är stora mängder som ska ut nu. Enheterna börjar bli lite större. Finns det något som krånglar där eller flyter det på som det ska?

Jag har också förstått att det finns en diskussion om transparens. Det gäller avtalen, tillgången och vad som händer i nästa steg om man behöver mer vaccin än vad man redan har tecknat sig för. Kommer man att ha möjlighet att teckna sig för mer? Finns det några diskussioner om detta?

Det här har betydelse om man ska stötta och hjälpa andra länder som i dagsläget inte har kommit åt någonting.

Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Låt mig börja med ordförandens egen fråga om vaccinationsintygen. Det handlade om två saker: dels hur man får ett gemensamt intyg, certifikat eller erkännande av att en person i ett medlemsland har blivit vaccinerad, dels hur man ska använda detta.

Det finns en del olika funderingar om detta. Som Annika Qarlsso sa vet man ännu inte i vad mån folk som är vaccinerade ändå kan sprida smittan. Då gäller det att noga fundera innan man fattar beslut om hur man ska tillämpa och använda intyget på att man är vaccinerad och vad man ska göra. För dem som inte är och kanske inte vill bli vaccinerade finns

det alla möjligheter att i stället för intyg använda sig av PCR-test. Därigenom kan man visa att man inte bär på någon smitta. Detta är dock ett beslut som får tas när man vet att det hela finns på plats.

Till Jessica Roswall vill jag säga att jag inte bara bejakar arbetet utan tycker att det är väldigt bra att kommissionen har satt igång det. Jag är väldigt nöjd med att kommissionen har en såpass rask tidtabell. Jag tvivlar på att Sverige skulle kunna göra ett bättre jobb genom att ta på sig ledartröjan. I kommissionen har vi ett gemensamt verkställande organ. Jag tycker att det är kommissionen som ska ha ledartröjan.

Alla medlemsstater är dock engagerade i att heja på det hela, och där ligger Sverige i framkant. Jag tror inte att det finns något land som är så pass engagerat i vaccinfrågorna som Sverige. Vår egen vaccinsamordnare har en nyckelroll i detta sammanhang.

Som jag sa har kommissionen nu sagt att man inte bara har tänkt arbeta med detta, utan man håller också på att arbeta med det tillsammans med medlemsstaterna för att få ett system med certifikat som kan fungera i alla våra länder och som dessutom respekterar de integritetsfrågor som vi är angelägna om inom EU.

Man skrev i meddelandet i förrgår att detta arbete bör vara avslutat till utgången av januari månad. Om bara tio dagar ska den här delen alltså vara färdig. Jag är optimistisk om möjligheten att få ett snabbt resultat för det här, och jag tycker att det är väldigt bra att det är just kommissionen som har ledartröjan. Vi bejakar det.

Till Martin Kinnunen kan jag säga att vi från svensk sida har sagt att vi ska vaccinera alla över 18 år fram till midsommar. De vacciner som nu rullas ut är tydligen inte prövade på yngre barn ännu. Det gör att vi fram till i varje fall midsommar har inskränkt vaccinationsstrategin till att bara gälla dem över 18 år, förutom minderåriga i särskilda riskgrupper. Man får arbeta vidare med frågan för att se till att också andra barn som skulle vilja bli vaccinerade kan få göra det.

Jag bejakar det Annika Qarlssoen säger om att det är viktigt att hitta ett gemensamt sätt att hantera vaccinationsintygen. Vi behöver ha en gemensam standard, och det är precis detta som kommissionen nu jobbar med.

Desinformationsarbete måste vi ha i varje land, men det finns också en gemensam ansats om det från kommissionen. De felaktiga uppgifter – fake news – som förekommer om brister i den europeiska vaccinproduktionen kan kommissionen hjälpa till med att kraftfullt dementera.

Jag fick en fråga om godkännande av vaccin och om det rullar på. Ja, det är min bild att så görs. Jag har i dag haft flera samtal med vår vaccinsamordnare. Det som ligger närmast i tiden förutom de två som redan är godkända är Astra Zeneca. Man tror att det kommer att kunna godkännas inom två veckor, och det blir ett mycket bra tillflöde till det här. Det rullar alltså på.

Låt mig till sist ta upp transparensen. Vi har inom EU lovat varandra att vi ska använda oss av det här och inte tävla genom andra metoder eller ta genvägar. Genom ett gemensamt godkännandeförfarande av den europeiska läkemedelsmyndigheten har vi en garanti för att det här är säkert och kommer att kunna fungera. Om vi skulle börja gena, ta till nödlösningar och hoppa över godkännandeprocesser eller led i dessa kan det skada tilltron till hela vaccinationsprogrammet, vilket verkligen vore

illa. Då skulle hela grundidén med att vaccinera stora delar av befolkningen kunna ta skada, och det vill vi inte vara med om.

2020/21:24
21 januari

Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen! Jag har några olika frågor, och andra har lite grann varit inne på dem.

Jag uppskattar att vi visar solidaritet med andra länder i till exempel Afrika. Nu kommer dock rapporter om att vissa länder i Afrika inte har fått särskilt mycket vaccin och inte heller har stora möjligheter att själva köpa in det. Jag undrar om det förs någon diskussion om att utöka den här solidariteten så att hela världens befolkning ska kunna få vaccin.

Det leder mig in på nästa fråga. Jag har fått rapporter om att det finns länder i exempelvis Asien som menar att de har fått bukt med smittan, varvid de inte ser någon brådska med att vaccinera. Då uppstår risken att vi vaccinerar och uppnår immunitet men får tillbaka smittan av länder som inte vaccinerar. Det krävs egentligen vaccinering över hela jorden för att det ska fungera när immuniteten tar slut efter vaccineringen, om vi inte ska fortsätta att vaccinera oss varje år eller hur länge det nu håller. Det är det ju ingen som vet än. Jag vill alltså fråga om man inom EU diskuterar hur man ska jobba tillsammans med andra länder utanför EU.

Därmed kommer jag in på min tredje fråga. Jag förstår att det jag frågar om är en nationell kompetens, men jag tycker att frågan är viktig för att vi inte ska återsmitta varandra efter att en eventuell immunitet har gått över. Det handlar om hur man når marginaliserade grupper i de olika länderna.

Det finns ju marginaliserade grupper i alla länder, men vi har till exempel romer i Rumänien som inte alltid får sjukvård som man som medborgare egentligen har rätt till. Diskuteras det något om hur man ser på det här? Vi kan ju inte tvinga människor att vaccinera sig, men det gäller att nå alla grupper. Jag undrar hur man jobbar med det.

Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Det här är viktiga möten, för det handlar naturligtvis om att så snabbt som möjligt försöka få kontroll över pandemin så att vi får igång våra samhällen.

Jag tycker att de skriftliga samråd som vi har fått och tagit del av i dag om användning, validering och ömsesidigt erkännande av covid-19-snabbtester var bra. Det vore positivt om det kom på plats.

Även vi ser fördelar med vaccinationscertifikat, men om det ska vara användbart måste det vara lika i alla länder. Grekland säger ju nu att de vill ha det för att kunna ta in turister. Det känns väldigt viktigt att det blir samma regelverk för alla om hur de ska användas. Det är en sak att snabbt få fram det och hur det ska se ut. Det är en annan sak hur det ska användas.

I handlingarna står det om EU cross-border movement. Jag uppfattar det som att det ser lite olika ut i olika länder. Sverige har i princip haft en helt öppen gräns gentemot alla andra EU-länder, förutom Danmark och Storbritannien, som nu dock har lämnat oss. Kommer det att bli en diskussion på mötet om vilka inreseregler som finns eller är det fortfarande upp till varje land att fatta beslut om det?

Det står att ni också ska diskutera best practices. Vilka erfarenheter ska Sverige dela med sig av? Jag vet till exempel att Sverige inte har sagt ja

till appar som, så som jag har uppfattat det, EU har rekommenderat. Vad ska Sverige dela med sig av som en best practice?

Avslutningsvis vill jag ta upp Covax och tredjelandets möjligheter till vaccinationer. Det var lite svårt att uppfatta hur man konkret ska göra. Det är en sak att få fram medel, och en annan sak att få fram vacciner.

Det jag uppfattar som den största utmaningen inom EU just nu är att göra en produktionsökning som gör att man verkligen får fram vaccinen. Kommer vi ens att få fram vaccin till EU:s befolkning inom den här tidsramen? Gör ni bedömningen att produktionskapaciteten kommer att öka? Annars kommer fler länder att precis som Tyskland diskutera att göra egna upphandlingar med bolagen.

Anf. 11 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsrådet, för redogörelsen! Det både Ilona Szatmari Waldau och Désirée Pethrus lyfte fram är samma frågor som också jag har.

Jag vill dock poängtera att det är otroligt viktigt att vi ser till att från EU:s håll garantera att de marginaliserade grupper vi har inom EU också ges samma möjlighet till vaccin som alla andra. Samma sak gäller att solidariteten ska sträcka sig även utanför EU:s gränser. Det är väldigt viktigt. Jag vill höra konkreta exempel på hur man löser frågorna.

Jag tror också att det just nu är själva produktionen av vaccinet som är den trånga sektorn, precis som Désirée Pethrus säger. Men det skulle vara intressant att höra om det finns fler konkreta saker vi kan göra.

Sedan vill jag ta upp vaccinationsintygen. Jag är helt för vaccinationsintyg. Men jag vet att man i de desinformationsgrupper som vi har även i vårt land – vi är inte förskonade från dem – nu försöker få det till att vaccinationsintyget ska sälla människor i en grupp människor som är politiskt accepterade och en annan grupp som inte är det. Naturligtvis är det – nu höll jag på att använda fula ord – inte så. Detta är viktigt. Statsrådet lyfter fram möjligheten att kanske ha ett smittofrikort för dem som inte kommer att ta vaccinet. Men om den diskussionen förs konkret, hur ser vi till att de som redan har en stark misstro mot majoritetssamhället, eller vad vi ska kalla oss, inte får detta som ytterligare någonting som spär på deras konspirationsteorier? Jag vet att det är en luddig fråga, men jag ber statsrådet att försöka svara på den.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag förstod vad du menade i alla fall.

Anf. 13 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för informationen. Jag har egentligen inga frågor, utan vill snarare understryka flera av de saker som statsrådet lyfte fram. Jag tycker att det här verkligen visar på styrkan i EU-samarbetet. Det är viktigt att arbetet går skyndsamt, men det är också, som statsrådet lyfte fram, viktigt att inte ta några genvägar. Vi har det här godkännandeförfarandet genom den gemensamma läkemedelsmyndigheten, vilket gör att tilltron kan finnas på ett bra sätt. Som lyfts fram tidigare är det viktigt att detta kan nå alla grupper, oavsett hur resursstark man är i sin grupp så att säga. Vi välkomnar förstås verkligen den internationella vaccinsolidariteten, och att det tas fram en gemensam EU-mekanism för det är mycket bra.

Herr ordförande! Jag börjar med Ilona Szatmari Waldaus frågor. Det solidaritetsarbete som unionen vill göra vill kommissionen organisera i form av att man sätter upp en gemensam vaccindelningsmekanism, som man kallar det. Det innebär att EU-kommissionen tar ansvar för att man ska kunna fördela också sådant som inte behöver användas i EU-länderna för att hjälpa till i andra delar av världen. I sitt meddelande från i förrgår skrev kommissionen att särskild uppmärksamhet bör riktas mot västra Balkan, östliga partnerskapet, sydliga partnerskapet och Afrika. Det är de prioritetsgrupper som finns nämnda i kommissionens meddelande. EU jobbar också med andra länder – det är ingen tvekan om det – för att Covaxmekanismen ska fungera bättre än vad den gjort hittills.

Den sista frågan gällde hur man når marginaliserade grupper. Det är förstås också en väldigt viktig diskussion. Jag hörde i morse chefen för Folkhälsomyndigheten berätta om hur viktigt de tycker att det är att man i sitt arbete när det gäller att nå ut med erbjudanden om vaccination gör det på alla möjliga sätt, så att alla som har en chans att över huvud taget komma i fråga också gör det. Det handlar inte minst om att kommunicera på olika språk, men även om att vara varse vilka skillnader som finns i olika socioekonomiska grupper. Jag vet också att varje land har skickat in vaccinationsplaner till kommissionen inför den här ansatsen. Jag är säker på att kommissionen har uppmärksammat de länder som inte har sett att man också måste ha de socioekonomiska aspekterna för ögonen.

Jag går över till Désirée Pethrus frågor. Jag håller med om att det är väldigt bra att vi nu har fått ett beslut om ömsesidigt erkännande av tester. Vi kanske kan se fram emot att det så snart som möjligt sker ett motsvarande förfarande när det gäller vaccinationscertifikat.

Jag tror inte att det på det här mötet blir någon diskussion om cross-border movements, som det står. Det är förstås upp till varje land inom EU att bestämma hur man vill ha det. Vi har ju själva nu infört vissa restriktioner när det gäller resenärer från Danmark och Storbritannien. I övrigt har vi inte haft några sådana, i motsats till många andra länder. Vad vi däremot har haft gemensamt är ju restriktioner mot länder utanför EU. Vi får väl se vad vi kan bidra med. Vi har ju också en hel del erfarenheter av vår egen vaccinationsplanering och hur vi sätter vissa grupper i fas 1 och sedan fas 2, 3 och 4. Det är förstås sådant som man kan föra en viktig diskussion om.

Den sista frågan var om det kommer att räcka till alla och bli över, så att också andra delar av världen kan få ta del av de doser som vi har skrivit kontrakt på. Vi har nu på EU-sidan kontrakt på 2,3 miljarder doser. Det bör räcka till över 1 miljard vaccinationer, om man räknar med två doser per person som ska vaccineras. Vi är knappt 500 miljoner invånare i Europeiska unionen. Det finns alltså en väldigt överkapacitet bara i det som har säkerställts genom redan in-tecknade kontrakt, och det kommer att finnas möjligheter att teckna ytterligare. Även om det just nu förstås inte finns tillräckligt mycket vaccin för att i morgon dag vaccinera alla, om det vore fysiskt möjligt, är det inte så lång tid kvar tills vi kommer att vara i en situation där vi har ett överskott på vaccin. Sedan är ju tanken att så tidigt som möjligt kunna bistå de grupper i länderna utanför Europa som behöver det allra bäst. Men att vaccindoserna kommer att räcka är jag fullt

övertygad om – givetvis under förutsättning att godkännandena kommer i den takt vi har sett hittills.

Till Tina Acketoft vill jag säga att det är klart att det är viktigt att undvika sådana här konspirationsteorier. Det bästa sättet är att vara så transparent som möjligt och tala om precis hur det är: Så här mycket har vi, och så här mycket behöver man göra. Det här är det som krävs för att andra länder ska ta emot resenärer. Om man inte vill vaccinera sig kan det i många länder räcka med att man i stället visar ett bevis för att man har testats negativt de senaste 72 timmarna. Den här öppenhetslinjen tror jag är det bästa sättet att möta desinformation och konspirationsteorier.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet Dahlgren för kommentarerna. De partier som har fler än en ledamot har nu möjlighet att ställa en kompletterande fråga.

Anf. 16 LEIF NYSMED (S):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för informationen och diskussionen.

Jag har en liten fundering. Vi är många som lyfter fram det här med desinformationen och oron för den. Jag delar verkligen den oron, för jag ser otroligt mycket sådant på de sociala plattformarna – man sprider en hel del dynga. Förs det några samtal om detta, och kommer det här att lyftas fram gentemot dem som driver plattformarna? De kanske kan försöka undanröja sådan här desinformation, som faktiskt är direkt skadlig för samhället.

Vi har ju diskuterat lite annat här också. Pågår det några diskussioner om obligatoriska vaccinerings? Det skulle kanske kunna vara någonting. Jag vet inte. Jag förespråkar inte det.

Men i första hand ville jag alltså fråga om desinformation. För ni samtal med dem som driver plattformarna om att kunna få stopp på det här?

Anf. 17 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för informationen så här långt.

För att börja i den änden där Leif Nysmed avslutade: Jag tror verkligen inte på att man ska ha obligatorisk vaccination. Det är viktigt att varje människa får göra ett fritt och informerat val. Att bekämpa desinformation och sprida korrekt information är därför oerhört viktigt.

Sverige har tyvärr inte kommit igång med en nationell informationskampanj. En sådan efterlyser och saknar vi moderater. Det vore intressant och bra, tror jag, om Sverige vid dagens möte senare i kväll kunde ta tillfället i akt att lyssna in best practice från andra länder runt om i Europa om hur man jobbar för att sprida information och möta desinformation. Det är väl framför allt att möta desinformation som den svenska Folkhälsomyndigheten är inriktad på, tror jag. Man försöker besvara olika påståenden i sociala medier och så vidare. Men jag efterlyser en mer proaktiv och inte så reaktiv hållning.

När det gäller vaccinationsintygen och vaccinationspassen kan jag notera att retoriken och tonläget från statsrådet här i dag är lite annorlunda jämfört med vad som har hörts från regeringen hittills. Jag har uppfattat att det varit en ganska passiv hållning från den svenska regeringen i den här

frågan tidigare. Kommentarer från det svenska Socialdepartementet har till exempel gått ut på att man bevakar diskussionen. Det som vi från Moderaternas sida tycker är, som min kollega var inne på tidigare, att Sverige borde driva på för att det här verkligen ska komma på plats. Det är bra att statsrådet nu säger att Sverige har en aktiv roll i de diskussionerna.

En fråga handlar om hur intygen ska utformas. Vi ska hitta en bra gemensam standard. Där måste Sverige till exempel driva på för att hitta digitala lösningar. Som vi från Moderaternas sida lyfte fram i förra inlägget är Sverige ett land som ligger långt framme i digitaliseringen. Vi har en stor it-mognad hos befolkningen. De allra flesta har e-legitimation, digitala brevlådor och så vidare. Naturligtvis ska vi försöka använda den tekniken. Många gånger kan det vara ett säkrare sätt att utfärda intygen.

Sedan skulle jag vilja följa upp någonting annat som statsrådet nämnde i sin inledande föredragning, nämligen frågan om tilltron till vaccinationsprogrammen. Det var allvarligt att Pfizer inte kunde leverera bland annat vaccinationsdoser under denna vecka i enlighet med löftena till Sverige och andra länder. Jag tycker att det var bra att den svenska regeringen tillsammans med kollegor från Danmark, Estland, Finland, Lettland och Litauen tillskrev kommissionen för att understryka vikten av att man får en förklaring från Pfizer och av att leveranserna kommer så som de är avtalade för att upprätthålla tilltron till och förtroendet för vaccinationsprocessen. Jag skulle vilja fråga statsrådet om Sverige under kvällens diskussion kommer att lyfta fram om det behövs ytterligare åtgärder på europeisk nivå för att säkerställa att ingångna avtal hålls och försäkra sig om att leveranser kommer i den takt som utlovats. Det är viktigt för regionernas planering, och det är viktigt för tilltron.

Jag vill också ta upp det här med rörligheten. Det finns ju i dag rekommendationer om att använda spårningsappar. Det har tyvärr Sverige valt att inte göra. Jag tror att det vore bra om Sverige skyndsamt kunde få detta på plats, vilket vi också har drivit på för från Moderaterna. Att vi har tekniska möjligheter att smittspåra även över gränserna blir än viktigare när vi börjar öppna våra samhällen och människor börjar resa mer igen. En avslutande uppmaning till den svenska regeringen är att titta på detta.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Sverigedemokraterna meddelar att de avböjer ytterligare frågor.

Anf. 19 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ordförande! Först vill jag besvara Leif Nysmeds fråga om att få plattformarna att låta bli att sprida fake news när det gäller vad vaccinationen innebär och så vidare. Det där är förstås en känslig fråga med hänsyn till de starka regler vi har kring yttrandefrihet. Vi har ju fattat ett beslut inom EU om att försöka få bort terroristinnehåll från nätet. Det är ett mycket allvarligt brott. Jag är inte säker på att man kan klassificera vaccinationsmotstånd på motsvarande sätt. Men jag vet att kommissionen i Bryssel haft kontakt med de stora techföretagen för att resonera om det här. Dessutom har ju EU verkligen uppmanat plattformarna att bidra i kampen mot falska nyheter – och andra försök att sprida vilseledande information – genom att ta bort olagligt eller falskt innehåll. Vad jag

förstår har miljoner suspekta Twitterkonton tagits bort. Det är fullt möjligt att detta kan vara effektivt också i kampen mot den här desinformation.

Jag tror, precis som Leif Nysmed själv var inne på, liksom Johan Hultberg, att det inte är genom obligatorisk vaccinering som vi når resultat utan genom att visa på nyttan. Vi har en god tradition i Sverige. Vi vaccinerar våra barn till väldigt hög procent. Vaccineringen för säsongsinfluensan i höstas kunde genomföras för 2 miljoner människor utan att det egentligen märktes. Det är ett gott tecken. Jag tror att det är rätt väg att gå.

Jag kan inte kommentera den nationella informationskampanjen och i vilket skede den befinner sig. Jag vet att MSB under sin nya ledning arbetar mycket intensivt med detta just nu. Jag hoppas att det kommer att göra skillnad.

Johan Hultberg tar upp digitala lösningar. Det kan jag också helt instämma i. Jag hörde själv av Anders Ygeman i morse att detta är något som man också i hans departement och myndigheter arbetar med. Det fördelar vi har av vårt digitala försprång i Sverige ska kunna utnyttjas också i det här sammanhanget. Jag uppfattade att det kan komma ett resultat i den delen redan i nästa vecka.

Det var förstås beklagligt att Pfizer inte kunde leverera på det sätt som man hade sagt. Det var tydligen två avdelningar som inte hade så bra intern information i det företaget. Det har vi, som Johan Hultberg sa, också kritiserat och bett om en förklaring till. Jag har inte sett om det har kommit något svar på det brevet ännu. Det återstår väl att se.

Jag tror att alla vid mötet i kväll kommer att vara angelägna om att se till att vi får så mycket vaccin som möjligt och att leveranssäkerheten också kan vara pålitlig. Det är ju ett sätt att skapa trovärdighet, precis som Johan Hultberg säger.

Just nu finns det inga vacciner som ligger och väntar, utan det handlar om just-in-time-delivery, som någon sa i morse. Man vaccinerar alltså så fort som man får doser tillgängliga. Därför gäller det att nu se till att produktionen verkligen fortsätter som det är tänkt och att vi får de nya godkännandena. Alla gånger som vi talar om de nya, kommande vaccinerna måste vi göra reservationen att det förutsätter att de också blir godkända. Godkännandeförfarandet är ju väldigt viktigt också för trovärdigheten.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag delar uppfattningen att obligatorisk vaccinering inte är rätt väg att gå. Det är positivt. Jag vill också understryka det som flera har varit inne på, att det regelverk för vaccinationsintyg som så småningom ska tas fram ska tolkas likvärdigt av alla inom hela EU och i respektive länder. Det får inte bli den typ av hinder som har förevarit tidigare under pandemin.

Därmed tackar jag statsrådet Dahlgren för närvaron vid dagens sammanträde. Vi önskar lycka till med kvällens möte, så ses vi i morgon för en återsrapport. Tack för i dag!

Innehållsförteckning

2020/21:24

21 januari

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Information inför videomöte i kretsen av stats- och

regeringschefer.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 5 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 6 MARTIN KINNUNEN (SD).....	5
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 9 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	7
Anf. 10 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	7
Anf. 11 TINA ACKETOFT (L)	8
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 13 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	8
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	9
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 16 LEIF NYSMED (S).....	10
Anf. 17 JOHAN HULTBERG (M)	10
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 19 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	11
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	12